

כששגרה מסתירה פעילות חריגה

איריס צור, MA

מבקרת בכירה ומנהלת מערך ההדרכה
במחלקת ביקורת חקירתית
בנק הפועלים

פברואר 2026

על מה נדבר ב-20 דקות הקרובות

1. דוגמא למעילה במוסד פיננסי – בנק גדול

2. למה דווקא שגרה מסוכנת

3. מאפייני מעילה מתוך שגרה

4. מאפייני מועל ומודל "משולש ההונאה" (דונלד קרייסי)

5. דוגמא נוספת: מעילה בחשבונות רגישים

6. סיכום וכלים לזיהוי

דוגמא למעילה 'השגרתית' – הפרופיל

הפרופיל

- בנקאית ותיקה
- מקור ידע משמעותי בסניף
- יחסי אנוש מעולים
- הכרות מעולה עם מערכות הבנק
- בעלת הרשאות וסמכויות רבות

השיטה

- הזירה: חשבונות רדומים (ללא פעילות לקוחות במשך שנים)
- המסווה: אין פניות לקוח, אין תנועה חריגה, אין חריגות סכומים
- ביצוע פעולות במרווחי זמן
- שימוש בכספים לביצוע הפעולות כדרך שגרה

שיטת המעילה: מתחת לרדאר

4. מחיקת
עקבות

3. משיכת
כספים

2. יצירת
מקור
כספי

1. שינוי
פרטי
קשר

נזק: כמיליון ש"ח,
עשרות חשבונות,
משך זמן המעילה
כשנתיים

השגרה התפעולית כמסווה

למה זה עבד?

• המעילה השתלבה בדפוס הקיים

• טיפול ידני ע"י פקידה קבועה בלקוחות מבוגרים

• ביצוע פעולות בסכומים שאינם חריגים.

• אין תלונות לקוח.

• הנתונים נראים יציבים ושקטים.

מדוע דווקא שגרה היא מסוכנת

רוב המעילות לא קורות בגלל פרצה חד-פעמית, אלא בשל כשל בקרה שמאפשר פעולה חריגה חוזרת

$$\left[\begin{array}{l} \text{פוטנציאל} \\ \text{לנזק גדול} \end{array} \right] = \left[\begin{array}{l} \text{הרבה} \\ \text{זמן} \end{array} \right] \times \left[\begin{array}{l} \text{חריגה} \\ \text{קטנה} \end{array} \right]$$

ככה תמיד עבדנו, ככה זה תמיד היה
שגרה מרדימה – מתנהלים על אוטומט
המועל מכיר את החולשות שלך כגורם בקרה

מאפייני מעילה מתוך שגרה

1. עומס

בנק קמעונאי גדול, מיליוני טרנזקציות

2. אמון

אני מכיר את הלקוח שנים

3. אוטומציה

הסתמכות יתר - "המערכת כבר תתריע"

4. הרשאות

שימוש בהרשאות קיימות

טכניקת ההסוואה – פיצול בין מערכות, עובדים וגורמי בקרה

פרופיל המועל

היכולות:

- הכרות מעולה עם מערכות הבנק ועם 'פינות אפלות'
- ידע טכני/חשבונאי גבוה
- מומחיות בתחומים נישתיים

האישיות:

- אינטליגנציה גבוהה (כולל אינטליגנציה רגשית)
- כריזמטיים - "אפקט ההילה", עובדים ותיקים ומוערכים
- יכולת גבוהה בביסוס האמון
- רגישות מוסרית מופחתת - פעולות שבעבר עוררו אי נוחות הפכות לניטרליות רגשית

מודל משולש ההונאה (דונלד קרייסי)

מניע / לחץ

הצדקה /
רציונליזציה

הזדמנות

מה עובר בראש של המועל?

הרציונליזציה

- אני רק לווה את הכסף
- הבנק לא יינזק מזה
- מגיע לי, אני עובד קשה
- רצון לסייע לבן משפחה

הלחץ

- מצוקה כלכלית / חובות כבדים
- רמת חיים גבוהה מדי
- התמכרויות (הימורים)
- נקמה או תחושת קיפוח

הזדמנות: היכן הכשל שלנו?

- תהליך קבוע ללא בקרה
- נרמול פעולות עקב חזרתיות (עובדים מצפים שהפעילות תנוטר)
- החריגה מתרחשת כשהעובד מבין שאין מי שמסתכל. העובד מבין שמשאבי הבקרה אינם ממוקדים ומושקעים בחסר.

הרשאה + שגרה + אמון = סיכון

דוגמא נוספת - מעילה מתמשכת בשגרה

הסלמה פרטי התיק

השיטה:

רכישות והעברות מט"ח,
הוצאת כספים דרך חשבון נש"מ,
אישורי יתרה מזויפים.

הפרופיל:

בנקאי ותיק (+ 20 שנה),
מטפל בלעדי.

הקורבנות:

בעלי מוגבלויות, תושבי חוץ,
לקוחות שאינם בקיאים.

התוצאה: היקף: 6 מיליון ש"ח | עונש: 6 שנות מאסר בפועל | משך המעילה: כ-10 שנים

איך מגלים את הבלתי נראה

- הסתכלות רב ממדית - בחינת צבר פעילויות חריגות של עובדים בסיכון
- ניתוח רוחבי של לוגים (לא בקרה נקודתית)
- זיהוי דפוס טיפול חריג בחשבונות רדומים

אל תשאל: "מה חריג?"

תשאל: "מה לא אמור להיות כל כך קבוע?"

סיכום: האויב הנסתר

מעילה מתוך שגרה
נראית כמו התפרצות
וולקנית, אלא כמו
זרמים תת-קרקעיים.

מעילה מתוך שגרה
לא נראית כמו תקלה,
אלא כמו עבודה.

הבעיה היא לא
החריגה – הבעיה
היא ששום דבר לא
נראה חריג.

“שגרה היא לא האויב – אבל היא לא ניטרלית.”

בקרה טובה מתחילה בסקרנות

הפשע המושלם הוא לא בלתי-נראה, הוא פשוט משעמם
מספיק כדי שאף אחד לא ירצה לבדוק אותו.

תודה רבה